

Къумпыл Мурат Адыгеим и Лышъхъэу хадзыгъ ыкчи иэнатэ һухъагъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм ия XV-рэ зэхсыгъоу Ионыгъом и 10-м щылагъэр зэрашагъ ащ и Тхьаматэу Владимир Нарожнэмэр игуадзэхэу һашэ Муҳаммадэр Шыао Аскэрэ. Зыхэпльэнхэу агъэнэфагъэр зылофыгъу — АР-м и Лышъхъэ ихэдзын ары. Хэбзэгъэуцугъэу Ѣылэм диштэу АР-м и Парламент хэхъэрэ политическэ партиехэм республикэм ишаа хуунымкэ кандидатурэхэр къагъэльэгъуагъэх, УФ-м и Президент ахэм нэбгырищ къахихыгъ.

Зэхэсигъом хэлэжьагъэх УФ-м и Президент и Полномочнэ лыклоу Къыблэ федеральнэ шьолтырым Ѣылэм Владимир Устиновыр, АР-м и Къэралыгъо советникэу Тхаклыющынэ Аслын, республикэмкэ федеральнэ инспектор шьхъалэу Сергей Дрокиныр, сенаторэу Хъолсэрыкъо Мурат, УФ-м и Къэралыгъо Думэ идепутатхэу Хъасанэкъо Муратре Владислав Резникэ, АР-м и Премьерминистрэ ишшэрильхээр зыгъэцкээр Наталья Широковар, республикэм и Конституционнэ хыкум и Тхьаматэу Лышъхъеты-

къо Аскэр, АР-м и Апшэрэ хыкум и Тхьаматэу Трахъо Аслын, Адыгеим и Арбитражнэ хыкум и Тхьаматэу Игорь Дишиныр, республикэм ипрокурорэу Марк Большеворскэр, УФ-м и Общественнэ палатэхэтэу Мэшбэшэ Исхъакъ, республикэ ыкчи муниципальнэ хэбзэ къулыкъухэм ялаацхэр, нэмийхэри.

Владимир Устиновыр зэхэсигъом пэублэ псальэ къышишызэ къызыэриуагъэмкэ, хэзэгъэуцугъэу Ѣылэм диштэу, УФ-м и Президентэу Владимир Путиним Адыгеим и Лышъ-

хэе Иэнатэ һугъэхэйзэнэмкэ кандидатури 3 къыгъэльэгъуагъэ ыкчи АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатхэр хэгэлэнхэу къаихильхагъ. УФ-м и Президент итхыгъэу АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэ факторэм Владимир Устиновыр къеджагъ ыкчи кандидатурэхэм ацэ къыриуагъ. Ахэр республикэм ишаа ишшэрильхээр пэлтэе гъэнэфагъэкэ зыгъэцкээр Къумпыл Мурат (къэзигъэльэгъуагъэр партиеу «Единэ Россияр»), АР-м и Парламент хэбзэгъэуцунымкэ, чынгэ зыгъэоришлэжынэм ел-

хыгъэ һофыгъохэмкэ икомитет итхаматэу Александр Лобода (партиеу «Справедливэ Россияр») ыкчи зэлхүгъэ лахзэхэль обществэу «Зарем» зыфилорэм игенеральнэ пашэу Пышъж Шамсудин (партиеу КПРФ-р). УФ-м и Президент и Полномочнэ лыкло депутатхэм закыфигъазээ, кандидатурэу къагъэльэгъуагъэхэм ахадэхэ зыхъукэ шыгъкъагъэ хэлъэу, республикэм Ѣылэм яшоильоногъэхэр къыдалтытэхээ амакъэ атынэм зэрэшчигүүрээр ариуагъ.

Нэужым зикандидатурэ къагъэльэгъуагъэхэр къэгүчийгээх, хэдэйнхэм япхыгъэ программэхэу къагъэхэзьыргъэхэм къадыхэлтыгээу Адыгеим хэхъонигъэхэр ышынхэмкэ ыкчи гумэкыгъу Ѣылэмхэр дэгъэзьжыгъэнхэмкэ анахъэу анаэ зытырагъэтэштэл лъэнэхъохэм къащууцугъэх.

(Икэхү я 2 — 3-рэ н. арыт).

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм инашъу

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ ихэдзын ехъыллагъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм унашъо ешы:

1. Къумпыл Мурат Къэралбый ыкъор Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу хэдзыгъэнэу.
2. Мы унашъор Урысые Федерацием и Президент Иекъэхэхъэгъэнэу.

3. Официальнуу къызыхаутырэ мафэм Ѣегъэжъагъэу мы унашъор къуачэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир НАРОЖНЫЙ

къ. Мыекъуапэ,
Ионыгъом и 10, 2017-рэ ильяс
N 273

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ и Указ

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ иполномочиехэм ягъэцкээн ехъыллагъ

Адыгэ Республикэм и Конституции ия 82-рэ статья ия 1-рэ пункт, Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ ехъыллагъ» зыфилорэм ия 2-рэ статья ия 9-рэ лахъ, Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2017-рэ ильясым Ионыгъом и 10-м ышыгъэ унашъоу N 273-рэ зытетэу «Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ зэрэхадзырэм ехъыллагъ» зыфилорэм адиштэу Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ иполномочиехэм ягъэцкээн си- фежье.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу КЪУМПЫЛ Мурат

къ. Мыекъуапэ,
Ионыгъом и 10, 2017-рэ ильяс
N 144

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ и Указ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо хабзэ игъэцкээнкэло къулыкъу иллыкло Урысые Федерацием и Федеральнэ Зэлукэ Федерациемкэ и Совет хэтэм иполномочиехэр фэгъэзэгъэнхэм ехъыллагъ

Федеральнэ законэу «Урысые Федерацием и Федеральнэ Зэлукэ Федерациемкэ и Совет зэрэзэхэшэрэ шыкъэм ехъыллагъ» зыфилорэм ия 4-рэ статья ия 3-рэ лахъ, Адыгэ Республикэм и Конституции ия 78-рэ статья иподпунктэу «р.1»-м адиштэу **унашъо сэшы:**

1. Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо хабзэ игъэцкээнкэло къулыкъу иллыкло Урысые Федерацием и Федеральнэ Зэлукэ Федерациемкэ и Совет хэтэм иполномочиехэр Селезнев Олег Виктор ыкъор фэгъэзэгъэнхэу.

2. Зыкъэтхэхэрэ мафэм Ѣегъэжъагъэу мы Указым къуачэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу КЪУМПЫЛ Мурат
къ. Мыекъуапэ,
Ионыгъом и 10, 2017-рэ ильяс
N 145

Къумпыл Мурат Адыгейм и Лышъхъэу хадзыгъ ыкъи и іэнатэ йухъагъ

гушозэ, аш ыпеке республикэм ипещағьеми юфэу ығъэцкягъэм осәшү фишыгъ. Адыгейм амалэу іекілхъэр ығъэфедхэзэ ыпеке лышкотэнэм зэрэшыгутырэр къуыагъ.

Зэхэсигъом икіех АР-м и Лышъхъэ зэрэхадыгъэм фэгъэхыгъ ташары Совет — Хасэм и Тхаматэу Владимир Нарожнэм мэфеке шыкіем тетэу Къумпыл Мурат ритыжыгъ.

Мы мэфэ дэдэм АР-м и Лышъхъэу хадзыгъ Къумпыл Мурат и іэнатэ йухъагъ. Мыщ фэгъэхыгъ зэхахъэу АР-м и Къэралыгъ филармоние щыкъагъэр зеришагъ Адыгейм и Къэралыгъ Совет — Хасэм и Тхаматэу Владимир Нарожнэм.

Мэфеке юфхъабзэм хэлэжъагъэх Адыгейм ипещағъэхэу Джарымэ Аслъанрэ Тхакуышынэ Аслъанрэ, Абхазым и Президентэу Рауль Хаджимба, Къебартэ-Бэлкъар Республикаем и Лышъхъэу Kloklo Юрэ, мы республикэм ипещағьэу Къанкъо Арсен, Ингуштием и Лышъхъэу Юнус-Бек Евкуровы, Къэрэшэ-Шэрджэс Республикаем и Лышъхъэу Рашид Темрезовы, Краснодар краим и губернатор игуадзэу Николай Долуда, УФ-м мэку-мэшымкэ иминистрэ иапэрэ гуадзэу Хъатыу Джамболэт, АР-м иминистрээм я Кабинет хэтхэр, депутатхэр, муниципальнэ образованиехэм япашчэхэр, политическе партиехэм ыкъи общественне организациехэм ялъиклохэр, нэмикхэри.

Адыгейм и Конституционнэ хыкум и Тхаматэу Лышъхъэтикъо Аскэр республикэм ипаша ыадзыгъ Къумпыл Мурат тхэльянан ытынны пае сценэм къыдишшэягъ. Республикаем икъэралыгъубзэхэу урысыбзэмрэ адигабзэмрэ ар къуыагъ.

Адыгейм ихэбзэгъеуцугъ диштэу хабзэм итамыгъ шъяланхэхэр: Конституцием итекст, биракъыр ыкъи гербър Къумпыл Мурат ратыгъэх. Джаш фэдэу АР-м и Лышъхъэ зэрэхуугъэр къезишуухытээр тхыльыр фагъэшьошагъ.

Нэужым зэхахъэм къеклонлахъэм ашыщхэр къэгущыагъэх, республикэм ипаша хадзыгъэм къифегушуагъэх, гушыгъ дэхабэ пагъохыгъ. Анах гушыгъ фабэхэр зыпагъохыгъэхэр Къумпыл Мурат янэ-ятэхэу Къумпыл Къэралбийрэ Розэрэ.

— Иэнатэу узыуухъэрэ зэрэкини даклоу, аш пшъэдэ-

къыжьышо зэрэпильыри нафэ, — **къуыагъ Джарымэ Аслъан.**

Ильес пчагъэхэм къактоц АР-м и Премьер-министрэу, республикэ Парламентым и Тхаматэу юф пшагъэ, гъехъэгъешуухэр пшынхэу пфызашокъыгъ. АР-м и Лышъхъэ ипшъэрилхэр пэлээ гъэнэфагъэкъе зыщыгъбзэцкягъе уахтэми алар лъэбэкою щыпшыгъэхэм сэ сшыхъекъе сагъэрэзагъ. Тапэкли арэуштэу юфшэнэр лышбэгъэкотэнэу тылшэгугъы.

Мы мафэр, зэхахъэр республикэм итарих къызэрэхнэжыщыр къуыагъ нэужым гушыгъэр зыштэгъ Тхакуышынэ Аслъан. Къумпыл Мурат ныбжыкы нахь мышэм, зисенхэхат, зиофшэн хэшькылх афызи, шъяэкфэнгъэшхо зыфашырэ поптик зэрэхуугъэр къихигъэшгъ. Экономикэм хэхъонгъэу ышыгъэхэм аш илахьышу зэрэхэлтыр къигъэтхыгъ. УФ-м и Президент Къумпыл Мурат икандидатура къизэрэдьиргэштагъэмкэ, депутатхэм амакъе зэрэфатыгъэмкэ афэрэзагъ.

Урысыем хэхъонгъэу ышыгъэхэм Адыгейими илахь хэл. Республикаем ипаша хадзыгъэм пшъэрилхэрэхэр зэшүүхынхэу къыпышылт, ашкэрихъухагъэр зэклэ къыдэхъунэу тыфэтьло. Адыгэхэмрэ ахбахзхэмрэ зэпблэгъе лъялкынх, тикини, тигушуагъу зэдэгэгь. Арышь, тиреспублика сидигьу урихъакэл лъэпшэшт, тишиагъе къизэрэодгэкъыштим, тишиагъе зэрэбготыщим щеч ахэлэп, — **къуыагъ Рауль Хаджимба.**

Николай Долуда гушыгъ эштэм, Краснодар краим и губернаторэу Вениамин Кондратьевим ыцкэлэ Адыгейм и

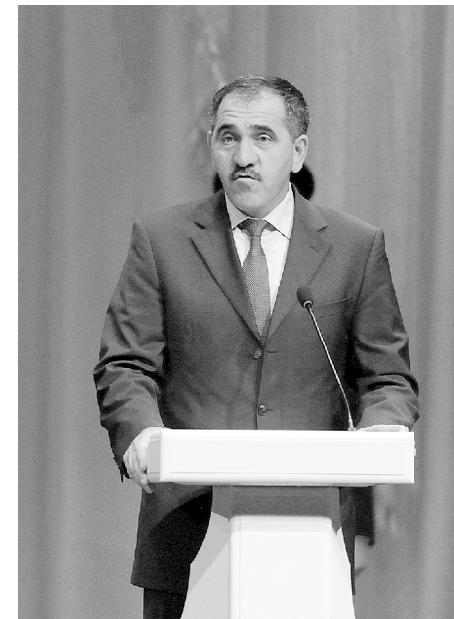
Къалэу Мыеекуапекэ зы мандат зиэхэдзыгъэ койхэу N 8-м ыкъи N 13-м Адыгэ Республикаем и Къэралыгъ Совет — Хасэм идепутатхэм яхэдзин тедзэхэр Ионыгъом и 10-м юшыагъэх. Ахэм зэфэхысыжъэу афэхуугъэхэм къизэрэгэлэгъуагъэмкэ, зы мандат зиэхэдзыгъэ коеу N 8-м Цэй Эдуард Кущуку ыкъор (65,33-рэ макъэу фатыгъ), зы мандат зиэхэдзыгъэ коеу N 13-м Подлегаев Роман Виктор ыкъор (58,20-рэ) ашыгадзыгъэх.

Къоджэ посэупэхэм япэшэ 24-у хадзыгъэхэм ашыщэу 20-р — «Единэ Россием», 1-р — КПРФ-м ялъиклох, нэбгырищмэ еж-ежырэу зыкъагъэлэгъожыгъ.

Лышъхъэу хадзыгъэм къифегушиагъ. Зэгунэгъу шъольыритум сидигьу зэгурьонгъе, ныбджэгъуныгъе азыфагу ильэу зэрээдэпсэуухэрэм мэхъанэшхо илэу ылтыгагъ, тапэкли язэпхынгъе зэрагъэптиштим ицыхъэ зэрэтельыр хигъеунэфагъыгъ.

Джыре охтэ мысынкэм пшъэдэкъыж зыхьын зыльэкъышт цыиф республикэм ипашэ зэрэхуугъэм мэхъанэшхо ил, — **къуыагъ Kloklo Юрэ.** — Тэ тишиагъогт, амалэу тилемкэ тишиагъе къизэрэодгэкъыштим тыпшылыгъ.

Адыгэхэмрэ ингушхэмрэ

культурэм, тарихын, нэмикэлъэнкъохэм зэрээрэгхыхэрэхэр **къуыагъ Юнус-Бек Евкуровым.** Къумпыл Мурат АР-м и Премьер-министрэу зыщтэм бэ зэрээшүүхыгъэр, юфшэнэр шу зерильэгъурэм ар ылъапсэу зэрэштэтир хигъеунэфагъыгъ. Республикаем ипаша Иэнатэу гъехъэшүүхэр щишишынхуу къифагъыгъ.

Къумпыл Мурат сидигьу Адыгейим ипариоту ўйт. Мы Иэнатэу юнус-Бек Гъогу гъэнэфагъе къыкъул, къидэхуугъэр зэклэ ежь ышхъэклэ къылэжьыгъ, — **къуыагъ Рашид Темрезовым.**

Нэужым сценэм **къыдэкъохъэ Хъатыу Джамболэт** УФ-м мэку-мэшымкэ иминистрэу Александр Ткачевым ыцкэл, ежь ышхъэклэ АР-м и Лышъхъэу Къумпыл Мурат хадзыгъэ Къумпыл Мурат

къифегушуагъ. Республикаем ипашэ ныбжыкы нахь мышэм, акылыших зэрильэгъэр иреспубликэ шу зерильэгъурэр иоффшэнкэ къизэрэргэшькъеэшыпкъэжыгъэр ашигушыгъ къыщыхигъэшьгъ.

УФ-м и Общественна палатэ хэт Мэшбэшэ Исхакъ зэрильтэрэмкэ, къюоолгэгэ цыфым уедэуныр, зэхэпшыкыныр пащэм ишэн шъхьалеу щытын фое.

Мурат Къэралбий ыкъом ятэжъ дэгъоу сшэштэгъ, Ашьэрэ Советын сыхадзы зэхъум ар сицыхъэшэгъо ѿтыгъ. Зыгорэкэ къыпшыгъурыгъе гумэкъыгъ зиэ цыифу уадэжъ къэкъуагъэм сид фэдэу ѿтыгъ уедэуным тинахыжъэм тыфагъасштэгъ. Амал уилэмэ, аш Иэнатэу фэхъу, уимылэмэ — арэуштэу зыкъехъурэр гурыгъау, унаэ тегъэт. Аш фэдэшэн о, Мурат Къэралбий ыкъом, пхэл. О уныбжыкы, республикэм гумэкъыгъоу илэхэм дэгъоу уащгъуаз, цыиф

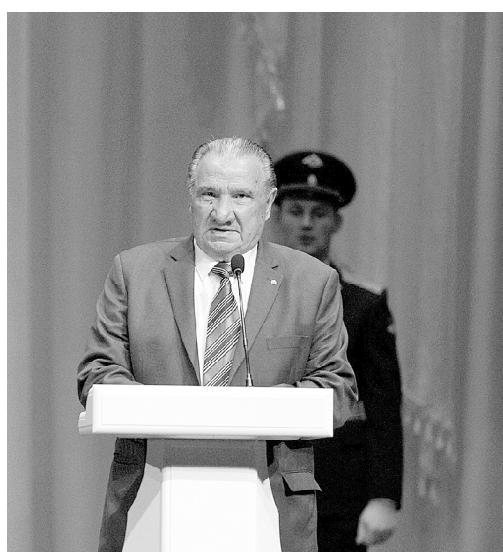
чан ыкъи лэдбнгъэхэ пхэл. АР-м и Лышъхъэ ипшъэрилхэр пэлээ гъэнэфагъэкъе бъэцкэлэнхэу узагъенафэм пшъэрилхэрэу къыпфагъэуцгъаэхэм дэгъоу сащгъуаз ыкъи непэ сирыгушхуу къэсон слъэкъышт ахэм ашыщыбэр зэшшопхын зэрэплэкъыгъэр. Аш бэ къытэльгэйорэр, — **къуыагъ Мэшбэшэ Исхакъ.**

Къумпыл Мурат гушыгъ эштэм, Иэнатэу къыфэхъуээ пстэуми «тхъашууэгъэсэу» къарыуагъ. Иэнатэу зыуухыаэм пшъэдэкъыж хээрээлтийрэй, УФ-м и Президент, партиеу «Единэ Россием», депутатхэм, Адыгейим щыпсэухэрэ цыфхэм цыхъэу къыфашыгъэр къигъэшьыпкъэжынам амалэу илэр зэрарихылэштэр къуыагъ.

— Тапэклэ юфшэншо дэцкэлнэу къытэштэгъ. УФ-м и Президентэу Владимир Путиннэ къыгъэнэфэгъе гъогттымкэлэнхэу тишшэрилхэрэхэштэх, тицифхэм яшонгъонгъэхэр ѿтыгъ, шъольырэм иобщественна къуачлэхэм яеплъыкэхэр къыдэлтэлтэхээзэ тиофшэн зэхэтштэгъ. Тызэктэту, цыфхэм тагурилоу, ахэр тиупчэжэгъхэу тиофшэн зыдгээпсыкэ, итхуухагъэр зэклэ ѿтыгъ, шынгъыртшыгъ, — **къуыагъ Къумпыл Мурат.**

Адыгейим ипашэ къизэрэхин

гушыгъэр зештэм, Иэнатэу къыфэхъуээ пстэуми «тхъашууэгъэсэу» къарыуагъ. Иэнатэу зыуухыаэм пшъэдэкъыж хээрээлтийрэй, УФ-м и Президент, партиеу «Единэ Россием», депутатхэм, Адыгейим щыпсэухэрэ цыфхэм цыхъэу къыфашыгъэр къигъэшьыпкъэжынам амалэу илэр зэрарихылэштэр къуыагъ.

ТХАРКЬОХЬО Адам.

Сурэтхэр А. Гусевым тырихъгъэх.

Пэшорыгъэшь зэфэхысыжъхэр ашыгъэх

Адыгэ Республикаем и Лышъхъэу Къумпыл Мурат АР-м хэдзынхэмкэ и Гупчэ комиссие и Тхаматэу Сэмэгү Нурубий юфшэгъу зэуклэгъу дырилагъэм Адыгейим щыкъогъэхэу хэдзынхэм пэшорыгъэшь зэфэхысыжъэу афэхуугъэхэм щатагуагъэх.

АР-м хэдзынхэмкэ и Гупчэ комиссие и къызэритирэмкэ, хэдзынхэр хэзэгээцүүгээн диштэу реклекыгъэх, республикэм щыпсэурэ нэбтыре 85948-мэ (процент 36,16-рэ) амакъе атагъ. Сэмэгү Нурубий къызэрлиуагъэмкэ, Ионыгъом и 10-м республикэм хэдзын кампание 65-рэ щызэхашагъ. Адыгейим хэдзынхэр тэрээзэу щыкъуагъэхэ альтигагъ.

Муниципальна образованиехэм ашыгъэхэдзынхэр пштэхэмэ, депутат мандат 520-р мырзүүтэу атогощаагъэ хууьгъ: 387-р — «Единэ Россием» икандидатих, 57-мэ — ежь-ежырэу зыкъагъэлэгъожыгъ, КПРФ-м илъиклохэм мандат 21-рэ, партиеу «Справедливэ Rossiem» «ЛДПР-мрэ» мандат 11 зырыз, «Партия дела» зыфиорэм икандидатхэм мандатиту, партиеу «Урысыем ипариотхэм» зы мандат.

Хэдзынхэр оклоф АР-м хэдзынхэмкэ и Гупчэ комиссие дэо тхыльхэр къыуулагъэхэм Къумпыл Мурат къеупчагъ. Сэмэгү Нурубий къызэрлиуагъэмкэ, республикэ парламентын хэдзынхэр

щыреклекыгъэхэ дэо тхыль къыуулагъэп. Муниципальнахэмкэ чылпэ хэдзын комиссие Мыеекъоп районым щылэм зы дэо тхыль къыуулагъ. Урысыем хэдзынхэмкэ и Гупчэ комиссие «илинне птывр» зэ зыфагъэзагъ.

АР-м и Лышъхъэ республикэм хэдзынхэмкэ и Гупчэ комиссие и Тхаматэ хэдзынхэр дэгъоу зэрэкъуагъэмкэ зэрэфэрэзэр риуагъ.

Хэдзынхэр шэпхэшүүхэм адиштэу зэхэшагъэхэ хууьгъ. Цыфхэм зэрифшыуашэу амакъе атынэмкэ амалышигъэр ялагъэх. Тапэкли хэдзын кампаниехэр шыпкъагъэ хэльэу, шъхьафитэу зэхэшэгъэнхэм, цыфхэр мыш нахь чанэу къеклонлахэм тэркэ мэхъаншхо ил. Аш къуачлэу тиээр ехъылэшт, — **къуыагъ Къумпыл Мурат.**

(Тикорр.)

ЛъЭПКЪЫР

ЗЭРЫГУШХОРЭ ТХАКЛУ

Адыгэ прозэм лъапсэ фэзышыгъэу, лъэпкъым икультурэ иғъэпсекюшхоу Кіэрәшэ Тембот Іофхъебзабэм якъежкапшыгъэ. Автоном хэкукіэр хэхонигъэхэр ышызэ ыпэкіл лъызыгъэкгуатхэрэм Кірашэр апэ итыгъ.

Апэрэ гъэзетым, апэрэ шіэнгъэ-ушэткіло институтым, Лъэпкъ музейм, тхыль тедзапшэм, тхаклохэм я Союз язэхшэн, апэрэ фольклор экспедициехэм, адыгэ тхыбзэр латинницэм төхъаным — а зэпстэуми Кірашэр ахэлжэгъэ къодыеп, ахэм язэхшэцкыагъ, ягъэпсеккыагъ. А зэпстэуми Тембот ыціл ақірыпхын умыльэккынэу япхыгъ. Ары адыгэ культурэм иғъэпсекіло чаныгъэу озыгъяорэр.

Икыгъэ мазэм и 16-м Кіэрәшэ Тембот кызыхъугъэр ильеси 115-рэ хъуьгъэ. А хъуэшшагъэм фэгъэхъыгъе Іофхъебзэхэр Адыгэим имызакью, адыре республикхеми ашызэхашагъехъ. Ахэм ашыщ гуманитар уштыхнэм апъль республикэ институтэу Кіэрәшэ Тембот ыціл зыхырэм іенэ хъураеу мы мафхэм щыуагъэр. Ар институтым литературамкіе иотдел иофишшэхэм аяхъязырыгъ. Іофхъебзэр зерищагъ институтым иученэ секретарэр Тэу Нуриет.

«Кіэрәшэ Тембот адыгэма яльэпкъ күлтурэ ибайныгъ» — джары Іофхъебзэм ціеу илаагъэр. Аш хэлэжьагъ АР-м гъеснгъэмрэ шіэнгъэмрэкіе иминистре игуадзэу Кіэрэт бэнэ Мыхъамодэ, Адыгэ къералыгъо университетым ишэнгъэлэхъхэр ыкыл лъэпкъ факультетым иофишшэхэр.

Іофхъебзэр пэублэ гушыгъэкэ кызызэуихъыгъ институтым ипашэу Лыпшукъу Адам. Кіэрәшэ Тембот иофишшагъхэр художественнэ кіэн баеу адыгэ литературэм кызызэрхэнагъхэм нэмикіеу, адыгэ наукэмкі, лъэпкъ күлтурэмкі шіэнгъэ къектошху зэршытхэр кыхигъэшыгъ. Адыгэ күлтурэм хэхонигъэ ышыннымкі Тембот еж ышхъекіл иофишшо зеришагъэр кыуагъ.

Тхаклоу Кіэрәшэ Тембот зэршытэр сыныбхыкіеу кызызтурууагъ, — кыуагъ Лыпшукъу. — Итхильхэм ашыщхэм сяджагъ, зекіри дэгъу дэдэу кызызтурууощтыгъ соме сыйхэуконо, ау сыйнбжъ нахь зыххъом, лъэпкъыр зыфэдэр пшэ пшоноигъом, аш фэгъэхъыгъеу ахэм ахэтэр зэрбэр кызызтурууагъ. Сэркіл Кірашэм итхильхэр лъэпкъым фэгъэхъыгъе кино пышынтым, сценарие хъазырыхъ.

Гуххъыр непэ ныбжыкіеухэр тхильхэм зэрямайджхэрэр ары. Кіэрэтбэнэ Мыхъамодэ гүшчілер зыратым, къектошагъхэм игуапэу шуфэс къарихъыгъ. Кірашэм итвorchествэ лъэпкъымкі мэхъанэу илэр кыхигъэшыгъ. Тембот итхильхэм пышынтым, сценарие хъазырыхъ.

Цыккыл фэдэу студентхэм агъе-федэхэм, ахэм ахэт зэдегуши-ігъхэр, монологхэр зэрье-шшэхэм, бзэр, тарихыр нахь кыргылонымкі, шэн-хабзэхэм ашыгъозэнхэмкі яшыагъе кы-зэркъоштыр кыуагъ.

Филология шіэнгъэхэмкіе докторэр Мамый Руслан ип-

гъагъи шью хэзышыкырэм фэд. Ар тиди щыінену щыт. Зекіри ыльэгъун фое. Шэлэфэ Кіэрәшэ Тембот аш тетэу псе-угъэ, — кыуагъ Казбек.

Аш пыдзагъеу ыту къеклы-жыгъ Казбек ятэу Гычыпсэр Темботрэ япхыгъе гүкъеклыж-хэр. Гычыпсэ Пшызэ шылтыр

«Хэтрэ тхаклу бэрэ зыфэбгъазэ хъумэ, кыкілтотыкыжын горэ къыхэмыхан ымыльэккынэу мэхъу. Ау Кіэрәшэ Тембот зыфэбгъазэ пэпч нэмикі лъэнкъоюзэ зыкъыз-иуехы». —

Салье Кіэрәшэ Тембот ипублицистика фэгъэхъыгъагъ. Аш зерильтэрэмкіе, Кірашэм ипублицистика шъхъафу зэгъэшшэгъен ыкыл уасэ фэшыгъен фое.

— Хэтрэ тхаклу бэрэ зыфэбгъазэ хъумэ, кыкілтотыкыжын горэ къыхэмыхан ымыльэккынэу мэхъу. Ау Кіэрәшэ Тембот зыфэбгъазэ пэпч нэмикі лъэнкъоюзэ зыкъыз-иуехы, — кыуагъ Мамым. — Тхаклохэр чыпіл кын итхэу бэрэ къыхэмкі. Щыін-гъер кызызтурумьиоу, икіл-рыкіеу ар кишикъыжынэу фэжъагъхэр щыагъехъ. Ау Тембот ахэм ашыгъагъ.

Адыгэ литературэм жанракіеу кыххъагъэр — публицисти-кэр — непэрэ мафэм диштэу, аш иофишшохэм яхылла-гъеу щытагъ. Публицистика пэблагъеу тхыгъэх рассказхэр «Аркъ», «Мэшкъо ишхъакъ», «Сарет ишъеф» зыфиохэрэр.

Тарихъ шіэнгъэхэмкіе докторэр Ацумыжъ Казбек игушигъе фэгъэхъыгъагъ Кіэрәшэ Тембот лъэпкъым ибайныгъеу, узэрьгушон цыфуу зэршытагъ. Максим Горькэм игушигъе-іхэмкіе аш кыригъэшыгъагъ: «Тисоветскэ тхакло сыйми тхэ-кло къодыен ыльэккынгъ, профессиональнэ литератор къодыенеу щытэп — ар хэгъэгум щыхъурэм зекіми чанеу ахэлжэхъэн фое. Аш тиди ио-щешші, ар бжьэу сыйре къе-

щызэлъашшіеу краеведэу щытагъ. Темботрэ ежыррэ зэнэ-losagъехъ.

Кірашэм иповестхэр «Шапсыгъе пшашшэ», «Хаджэрт» ыкыл «Шахъомрэ пшашшэ пагэмрэ» ашэу зяджэм, гупши-сэу рагъашшыгъхэр ыту къеклы-жыгъагъ. Етланэ кілэгъэдже училиштим щеджээ апэрэу Тембот зерильтэгъугъэр, зэрдэгүшшагъагъ кыытогъ.

— Тембот кабинет иофишшэу щытагъэп, хэкум ихуухъэрэренеу шлгъашшэгъоныгъ, тхыл-еджхэм, тхаклохэм, кілэгъэджа-клохэм афатхэштыгъ. Аш фэдэу Бжыкъэхъоежьым дэт еджа-пэм ия 5-рэ класс щеджэрэ Барцо Гъафур тхаклом исурэт ышыл зыретым, Тембот кілэгъэдже гушыгъагъ егъашшеми ыту къинагъагъ: «Гушыгъагъ

къэмшыошущтыр сурэтимкіе къэптын пльэккышт». Етланэ кілэгъэр художник хъуьгъэу Тембот ироманэу «Шыу закъом» ишыкілэгъе сурэтхэр ышыгъагъ, — кыуагъ Казбек. — Профессорэр Бэчыжъ Лейлэ зерильтэрэмкіе, «Кіэрәшэ Тембот адыгэ литературэхэмкіе нарт шыю машор къезихъырэм фэд. Аш художественнэ культурэр зыфэдэ къэмыхъуэ лъэгапшэм ынэтигъ».

Сыда шіэгъэн фаер Кіэрәшэ Тембот игушхъебаинигъе кіэн аягъхэм зекіми афялжэхъенным пае? Аш иджуапэу Казбек кыуагъ Кіэрәшэ Тембот ижажэ игушиялъе зэхгъэуцогъен фаеу.

Аш кыкілтотыкыжо къегущы-ігъэе Хъамырзэкъо Нуриет (лъэпкъ факультетым идекан) непэ студентхэм Кіэрәшэ Тембот итворчествэ зэрарагъашшэрэм кытегущыягъ. Ильес 20 — 30-кэ узекілэбэжкымэ, ныбжыкіеу еджэштгыгъхэм непэрэхэр зэрафьымыдхэр къыхигъэшыгъ. Студентхэм литературэр джы ягъэшшэгъенным пае твор-

кыфитхыгъеу зэрчілэльир кы-иуагъ. Адыгэим имузыкальнэ күлтурэ кырыкъоштым ахэр фэгъэхъыгъехъ, непэрэ иофишшохэм яхылла-гъехъ. А лъэхъаным филармоние шыгъян зэрэфаам, симфоническэ музикэтиэнэу зэрэштигъым ыкыл нэмыкі иофишшохэм письмэхэр афэгъэхъыгъехъ.

Шіэнгъэлэжъеу Ситымэ Са-ре Кірашэм иновеллэхэм ягъэпсыкіе кытегущыягъ.

— Кіэрәшэ Тембот иновеллэхэм адыгэ литературэм ип-роз «Цыккы» закъоп ишуагъе зэрарагъэккыгъэр, зэрэштигъеу лъэпкъ литературэм Кіэгъэкъон фэхъуэгъехъ, — кыуагъ аш. — Кірашэр новеллэ тхынным фэлэпэлэсшхоу щытагъ, жэбээ баеу лъэпкъым илэр зэригъэфедэшшурэм къыхэкъыкіе ипро-изведеннихэм народна куачэл ахэль хъуьгъэ, адыгэ художественнэ литературэм лъапсэ фэхъуэгъехъ.

Тембот бзэр дэгъу дэдэу зэришэрэм къыхэкъыкіе, къеклоу, дахэу, адыгэ къэлокъе шыпкъе ялэу новеллэхэр егъэ-пышшухъ. Ахэр зэрхъигъаб-зэр фольклорым ыбзи темхъэу, чылбазэхэм атемыхъеу адыгэ лъэпкъым зэлъишэрэ

бзэкіе тхыгъехъ. Диалект зэфшхъафхэм абзэхэр къиз-фигъэфедэхэмэ, адыгэ литературарабзэу уцурэр зэригъэбаи-штым ынале тетэу Кірашэм итхильхэр егъэпсых.

Бзэшшэнгъэлэжъеу Анцокъо Сурэт Кіэрәшэ Тембот къэтхъянарын игъэккотыгъеу ыгъэфед-дэрэ амалхэм зэршыщым ехылла-гъеу къегущыягъ.

Шіэнгъэлэжъеу Іэтэжъехъ Сайхыат «Шапсыгъе пшашшэ» бзэ хабзэу хэлхэм къатегущыягъ. Зекімки шіэнгъэлэжъ 20-м ехъу іенэ хъураем къы-щыгъущыягъ. Нэбгырэ пэпч тхэклошхом адыгэ литературэхэмкі мэхъанэу илэр кырио-тыгъыгъ, шхъеклафу фишырэр ипсалъе къыххэшэу, ригушоу къегущыягъ.

СИХЬУ Гоощнагъу.

Адыгэхэм къахэкъыгъэх, актер цэрылох

Дунэе кинематографым чыпшэ гъэнэфагъэ щызыубытыгъэхэм ашыщ Тыркуем икинорежиссерхэр. Тырку актерхэр цыфхэм шу альэгъугъэх, сериал инхэм ашьогъэштэгъонэу яплых, къэхэм яжх. Гушилэм пае, «Великолепный век», «Черная любовь» зыфилохэрэми, нэмийлэхмэни зэрдудаауяа ягуапэу ашыптыгъэх, нэбгырэ миллион пчагъэм агу рихъыгъ.

Тырку актерхэм адигэ лъэпкынм къыхэкъыгъэхэр бэу ахэтих, ахэм чёркескэ яджх. Тэ, чыгужым ис адигэхэм, цэрило хуугъэу киноактерыбэ тиэп, ау зятэжхэр Кавказ заом ильехъан Осмэн империем къожыгъагъэхэм а сэнэхьатыр агъельапэ, кинолентабэмэ ахэлажъэх, Тыркуем имызакъо, зэрдудаауяа щызэлъаштэх. Аш фэдэ адигэ актисэхэм ашыщхэм нэуасэ шъуафетшыщ.

Шорай Тыркухъан (Туркан)

Режиссерэе, сценаристэу, «Песен фильм» зыфиорэ киностудиер зые Невзат Песен Стамбул ильгүхэм ашыщ нэр пэлгүхэу дахэу ыпэ къышигъээ пшьешэжьыем ядэх даклу, янэ-ятехэм ялъэуягъа кинофильмэу ыгъэуцүрэм къыагъэлэхъэнэу. Джарэущтэу, джыри сабыизэ, сэнэхьат фэхъущтэр гъашэм къыгъэнэфагъагъ, актис цэрилоу, нэужым зэрдудаауяа щызэлъаштэ-

рэ сценаристэу ыкли режиссерэу Щорай Тыркухъан хуугъэ.

Икылб къэралыгъохэм ашыпсэухээрээр аш Элизабет Тейлоркэ къеджх. Тыркуем иартист гъэшшуагъ, къэралыгъо шуухъафтынхэр илэх, гъэхъагъэхэу юшыгъэхэм апае «Золотой апельсин» зыфиорэ премиер къиратыгъ.

Тыркухъан ятэ адигэ, къэралыгъо юфышшагъ, янэ сабийхэр ыглүхэу унэм исигъ. Ежым кинофильмэ зэфэшхъафхэм роль 200 фэдэз къашигъыгъ. Алерэу 1972-рэ ильесим «Возвращение» зыфиору ыгъэуцугъагъаа нэмийлхэр къилэльтикоуягъэх.

Тыркухъан зы пшьашшэ ил, ишхъэгъусэ жьеу хэкъыжыгъагъ. Ар Тыркуем нахь щыцэрилоу ыкли шу щальэгъоу ялэ актерхэм ашыщ. Идэхагъэ усэхэр фызэхальхъэштэгъ. Ильэсипшым къилэльтикоуягъэх.

ССР-м ар щашэ зыхъугъэр «Любовь моя — печаль моя» зыфиорэ фильмыр урыс ыкли тырку кинорежиссерхэм зызэдагъаа ары. Джащ фэдэу Чингиз Айтматовым ироман техыгъэу альяуцугъэ фильму «Тополек мой в красной косынке» зыфиорэм роль шхъялэр къызыщшым, советскэ цыфхэм миллион пчагъэмэ ар шу альэгъугъ.

Тыркухъан ишхъафтын лъаплэхэм ашыщых «Анахь актрисэ дэгүү» зыфиорэ щитхууцэу плэлэуцугъо Анталием щыклохъэх кинофестивальхэм къазэрашынфагъэшшошагъэр, шуухъафтын шхъялэр Москва щыклогъэ кинофестивалым къызыдихыгъэр, Стамбул ыкли Рим ашызэхээрэ кинофестивальхэм шуухъафтын инхэу къащыратыгъэхэр. Щорай Тыркухъан ыцэ Гиннесс и Тхиль, роль шхъялэрэхэу 200 къызэришыгъэм пае, дагъэхъагъ. Аш фэдизэр кинофильмхэм ахэлжэхъэгъэ актер щыэп.

2010-рэ ильесим Тыркухъан ЮНЕСКО-м илъиклоу хадзыгъ. Непэ аш ыныбжь ильес 72-рэ хуугъэ, цыфхэм ашыгъупшэрэг, шу альэгъу.

Атагюль Нэслэхъян

Хэгэгубэмэ ашызэлъаштэгъэ артистк. Ильес 25-рэ ыныбжь, Стамбул щэпсэу. Ятэ — адигэ, шынахыжь ил.

Пшьашэжьыезэ Нэслэхъян рекламхэм ятехын хэлажьэу ригъэжэгъагъ. Алерэ киноролыр кинокартинэу «Алерэ шуулъэгъур» зыфиорэм къышигъыгъагъ. Нэужым телесериалэу «Листопады»

плэ къызэраторыгъэ зэлъаштэрэ киноактрисэу Мерил Стрип адигэ лъэпкынм къыхэкъыгъ. Аш янэжь янэу Айштэгъэрэ пачыыхъэм игарем къыщыхъугъ, нэужым шхъафит ашыгъыгъагъ, къызхэхъыгъэхэр черкес чыгум къинэгъагъэх.

Ильес заулеклээ узэкэлэбэжьымэ, проектыкэ горэм хэлажьэхэрэ артистхэр къызыхэкъыгъэхэ лъэпкхэр шээнэгэлэхъхэм аупльэклээ, Мерил зэрэдигъэр къыхагъэштэгъ.

«Зэлъаштэрэ актисэр адигэ къызэрэхэкъыгъэм лъэшэу тигъэгүшшагъ. Аш ятэжь плашъэхэр зыщыпсэуштэгъэхэ чыгужьыр зэргээлэгъунэу къякомэтигопшт ыкли адигэ хабзэм къызэрэдильтиэу тыпээвокышт», — къытхыгъагъаа чёркес «Адыгэ Хасэм» ишаа.

Мерил Стрип США-м, Нью-Джерси, щэпсэу. Тызыхэт лъэхъаным иактер анахь дэгьюу критикхэм алтытэ. Ишхъэгъусэу Дон Гаммер скульптор, сабыиллээ зэдаплугъ, пшьашьтитур актер хуугъэх, якланэ — музыкант. Мерил театрэ, кином, телевидением тоф ашишшагъ, кинопродюсер. Кинокритикхэм зиофшагъэхэм осэшхо афашыгъэрэ ашыщ. М. Стрип шуухъафтынбэу къыратыгъэхэм ахэл Великобританием ипремьер-министэрэу Маргарет Тэтчер игъашэ фэгъэхъыгъэу агъэуцугъэ фильму «Железная леди» зыфиорэм аш ироль къызэрэшигъэм пае къыфагъэшшошагъэри.

Мерил интеллигент унагъо къыхуухагъ, ятэ фармацевтическэ компаниен иутыгъ, янэ сурэтыштэу щытыгъ, шиту ил.

Ролыбэ къышыгъ, иоффшагъэхэр бэрэ ыкли бэмэ хагъэунэфыкыгъэх. 2004-рэ ильесим ар Москва къекюгъагъ.

**Зыгъэхъазырыгъэр
ШЬАУКЬО Аслынгааш.**

Хэлэхъагъ. Ильес 24-рэ ыныбжьэу сериалэу «Два лица Стамбула» зыфиорэм рагъэблэгъагъ. Ар тырахызэ шхъягъусэ фэхъугъэ актерэр Къадыр Доуглу нэуасэ фэхъугъагъ.

Нэслэхъян ыцэ цыфыбэмэ зызэлъаштэгъэр киносериалэу «Черная любовь» зыфиорэр къызыдэкъыр ары. Адигэ пшьашшэу актисэ цэрило хуугъэр джыри ныбжыкъэми, зэнэхъоку зэфэшхъафхэм шуухъафтын лъаплэхэр къащыдихыгъэх. Ахэм ашыщых Дунэе бзыльфыгъэ фестивалыр, я 25-рэ Дунэе фестивалэу Токио щыкуюгъэр, я 45-рэ Анталийскэ кинофестивалыр, нэмийлхэри.

Унэгъо джэныкъом и Мафэ хагъэунэфыкышт

2008-рэ ильесим мэзаем и 14-м унэгъо джэныкъом и Мафэ Адыгеим щыхагъэунэфыкыштэу Адыгэ Республика и Лышихъэ унашьо ышыгъ. Аш къыдыхъэлъытагъэу, 2017-рэ ильесим йоныгъом и 16-м сыхъатыр 3-м республикэ мэфэкъэу «Семья — союз родных сердец» зыфиорэр зэхашэнэу агъенафэ.

— Унэгъуи 9 аштэн гухэль ялэу Адыгеим икъалэхэм ыкли ирайонхэм яныбжыкъэхэм мы мафэм зызэгувхэшт. Мэз хъызметэйм иоффшагъэх, муниципалитетхэм ашыпсэурэмэ ашыщхэу ильесибээрэ зэгурьионгъэ азыфагу ильэу зэдэпсэугъэхэри джащ фэдэу мы мафэм агъельэпштых, — къеты Адыгэ Республика и Лышихъэ тильэпкъэгъухэм адирялэ зэпхыныгъэхэмкэ ыкли къэбар жуугъэм иамалхэмкэ и Комитет.

(Тикорр.).

Зэнэкъокъу зэхащагъ

Социальнэ мэхъанэ зиэ проектхэм ягъэцэкъэн къыдыхэлъытагъэу муниципальнэ грантым икъыдэхынкэ ныбжыкъэхэм азыфагу зэнэкъокъу щызэхашагъ.

Мыекъуалэ имэрэу Александр Наролиниэр аш фэгъэхыгъэ унашьом къэтхагъ. — Ныбжыкъэхэм яхэгъэгу шу альэгъоу плюгъэнхэм, спортым ыкли физическэ культурэм хэцэгъэнхэм, ахэм тофшагъэлээ чыпшэхэр ягъэгъотыгъэнхэм, къэлэцыкъу ыкли ныбжыкъэ движением хэхъонигъэхэр ягъэшыгъэнхэм фытегъэпсихъагъэу тоф зышээрэ мысатышули организацихэр арыг грантыр къэзыхынхэ зылъэхъытхэр, — къеты Мыекъуалэ иадминистрацэе ипресс-кулыкъу.

Мыекъуалэ щыпсэухэрэ ныбжыкъэхэр щызэхъыгъэм къыхэфэрэ социальнэ гумэкъыгъохэм ашыуухумэгъэнхэм фэлорышэрэ пэшшорыгъэш тофхъабзэхэр зэхэзшэхэр, къалэм ичылээ зэфэшхъафхэр гээхэжыгъэнхэм епхыгъэ проектхэм грантыр аратыщт. Къалэмкэ нахь мэхъанэ зиэ ыкли шуагъэ къэзыхырэ тофшагъэхэр ары къахахытхэр. Комиссием нахь зытэфу ылтыгъээ проектитүү къыхагъэштхэр. Теклоныгъээр къыдэзыхыгъэхэм сомэ мин 50 зырыз афагъэшшошт.

Зэнэкъокъум хэлэхъэнэу фээ пстэуми ятхылхэр мэфэ 30-м къыклоц къэлэ администрацием къырахылэнхэ фае. Аш пае урамэу Краснооктябрьскэм тет унэу N 21-м ия 216-рэ кабинет чэсхэм зафэжъуягъээн шуулъэхъыт. Упчэ зиэхэр телефон номерэу 52-58-03-м төонхэ альэхъыт.

(Тикорр.).

КЪЭБАР ГЪЭШІЭГЬОНХЭР

Къэбышхо къыгъэкъыгъ

Центнери 4-м ехъу зионтэгъугъэ къэбышхо Подмосковьем щыщ хъульфыгъэ ныбжыкъем къыгъэкъыгъ. Хэтэркыкыр Урысын анахь инэу шалтыгъагь. Ау ар дунэе лъэгапэм нигъесын ылъэкъыгъэп. Ар къызыдэхъугъэр бельгийскэ фермерэу килограмм 1190-рэ къэзыщечыгъэ къэб къэзыгъэкъыгъэр ары.

ЛъэгэпІэ ин къыгъэлъэгъуагъ

Германием щыщ рекордышиш Оливер Струмпфель 2014-рэ ильэсүм дунэе лъэгапэм къыгъэлъэгъуагъ. Аш пивэ зэрэйт тас 25-р эзкъэлтэй зэрихъан ылъэкъыгъ. Джы мыгъэ а шапхъэхэм ахигъэхъонэу унашьо зыфишыжын, тас 31-рэ къыгъэтигъ. Ау, гухэк нахь мышэми, 2-р къыгъэпизи 29-р нигъэсигъ. Пивэ зэрэйт тасхэй зекэ зэхэбгъаахъом килограмм 69-рэм ехъу зихыльягъэхэр зэтхэй метрэ 40 федизэу ыхыгъэх.

Сыдэу хъульгэми, Оливер игъэхъагъэхэм къарижъхъуагъ. Джыри нахь лъэгэпешуухэр ышынхэм фэшл тренажернэ залым бэрэ зыщегъасэ.

Хъэ гъорыклохэр афэпагъэх

Бангкок (Тайланд) иурамхэм хъэ гъорыкло атетхэр къаубытыхи, «ныбэлэ үүхэр» аща-лъягъэх. А шуашэм иягъэ къякырэп, аш даюу ахэм ви-деокамерэхэр ахэтхэй урамыим щыхъурэ-щышлэхэрээр тырахых.

Хъэр хъакынэу къизежъекъэ датчыкыр къыхэнэшь, макъэхэр тыритхэнхэу регъажьэ. Мы проект гъешэгъоныр обще-ственностьюм къыгуупшысынэу зыкъехъугъэр посэушхъэ гъорыклохэм жъалымыгъэ зекуакъэхэр адзызрахъхэу зэр-гъенэфыгъэр ары. Таиланд къышлекъыре хэбзэгъэцүгъэм тетэу аш фэдэ зекlyakъ къы-зихъэхэрэ цыфхэм тазырэу доллар 1200-рэ е ильэси 2 хъапс атыральхъэ.

Джащ фэдэу нэмыкы бэзджэшлэгъэхэу урамхэм аща-зерахъхэрэри хъэхэм яныбалъэхэм ахэт камерэхэм яшуагъекъэ къальзегъунхэ альэкы.

Къызклаугупшысыгъэхэр нэмык Iоф

Шъуегупшысэу къыхэкъыгъа мафэ къэс дгъэфедэрэ пкыгъохэр сидым пае къаугупшысыгъэха шъуIоу? НэмыкI лъэнныкъоkэ успльыми, джанэр е «къызы-щычъэхэр гъогур» нэмыкIэу бгъэфедэшьущта? Пстэури къызэрлыкъоу щигтэп. Сыд фэдэрэ пкыгъуи тарихь гъешэгъон пыль. Ахэм аща-щхэм нэIуасэ шъуафэтшын.

Джэнэ шуцIэр

Я 20-рэ ильэсхэм щыгъын шуцIэхэр шыгъо шуашэкъэ агъэфедэштгъэх. Яахыл гупсэ зылгъэштэй ыуж етлани ильэс заулэрэ аща-гъыжыштыгъ. 1926-рэ ильэсүм Коко Шанель ишшулъэгъу ишлэжъэу джанэу «Форд от Шанель» зыфиорэр къыгуупшысыгъ. Шэхэу ар модэм хэхьагь ыкли аш къышыублагъэу джэнэ шуцIэр аща-гъэ зээлтэй хъульгээ.

«Къызыщычъэхэрэ гъогур» (беговая дорожка)

Джы агъэфедэрэ спорт пкыгъоу «къызыщычъэхэрэ гъогум» ехьын-щирэу Уильям Кьюбитт 1817-рэ ильэсүм къыгуупшысыгъ. Хъапст-дэсхэр аш шъхьалым ишэрэх дигъеукохэти, къырафэкъызэ ко-цыр ахаджыщтыгъ. Ар бгъуитлукъэ федэу хъущтгъ: шъэдэгъэжь зыхьихэрэм япсаунгъекъи дэгъугъэ, ахэм алтыплэхэрэми ашхын ику-щтыгъ.

Доллар миллион ратыгъ

ЮАР-м щыщ студенткэу Сибонгил Мани стипендие доллари 100-м ычыпIэкъ амышахэу доллар миллион кыфатупщыгъ. Мэхъянэ римытэу шъэшьэ ныбжыкъем ахъщэр «ритэкъухъя» ригъэжьагь — шыон лъапIэхэр, щыгын дэгъухэр къыщэфыгъэх, зыгъэ-псэфыпIэхэм ачэсигъ.

Мэфэ 73-рэ тешлагъэу хэ-укононгъэр къашIенэу хъульгээ — Мани къидеджэхэрэм ашыщ горэм бзэгу ыхыгъ.

Университетын ипресс-секретарь къызэриуагъэмкэ, хэб-зэнчьеу ахъщэр шъашьэм зериштагъэмкэ шъэдэгъыжь-рагъэхьыщт. Уголовнэ Iоф къыфызэуахынэу рагъуххэ.

Сибонгил ыгъэкодыгъэ мылькур зэраритыжьыщт шыкъем егупшысэ.

Фабэм ыгъэлIагъ

Татарстан шышхъэу мазэм къышыхъугъэ тхамыкагъом цыфыбэ зэридзагъ. Къоджэ псэуплэу Ефановкэ щыщ Сергей Мисько (ильэс 42-рэ ыныбжь) зыдэпсэурэ бзыльфыгъэр къа-пэмьчыжьэ къалэм Iофышэ ыщагъ. Ахэм ягъусагь бзыльфыгъэм ипхъорэлъфэу ильэси 2-рэ мэзи 3-рэ ыныбжьыр.

Хъульфыгъэм къызетээжэйм, машинэм ыузыкъэр тысыпIэм течьильтээжэйм сабыир зэрилтыр Ѣыгъупши, пчъэхэр ригъэтыхи, иофхэм ауж ихъажыгъ. Мафэм сыхьатыр 3-хэм адэжь ишхъэгъусэ лъыклонэу зежьэм, сабыир лагъэу машинэм къы-ригъотагъ.

Следствием зэригъэунэфыгъэмкэ, фабэм ыпкъ къикыкъэ сабыим идунай ыхъожыгъ. Дунэе плъыр-стырым машинэ зэфэшьгъэм ар рижыхъагъ. Хъульфыгъэр ышлагъэм еуцопIэжыгъ. Къызэриорэмкэ, сабыир зэригъусэр ыгу къэкыжыгъэп.

Гухэкыр — сабыир къэхъужыщтэп, ау ар зышлагъэм шъэдэгъыжьэу хабзэмкээ рагъэхьыщт закъор анахыбэми ильэситу хъапс е шлокI зимиэ Iофшэнхэр а уахтэм къыклоц.

Ежь-ежьырэу ыкъутагъ

Англием щыщ Рис Парр күшхъэфачьэм тесэу къулэе шыкъэхэр къыгъэлъэгъонхэр икласэу щыт. Аш изичээзыу къэгъэ-лъэгъонхэм ежь ышхъэкъэ чIэнэгъэшхо рагъэшьгъ. Пстэури къызэрлыкъыгъэр иныбджэгъум дишьгъээ зэнэкъоккур ары — күшхъэфачьэмкэ лъэшэу къа-чээзэ машинэ капотым дэпкIээныш, къечхэхыжын фау щытыгъ.

Инасыг къыхыгъэ закъор автомобильр ежь зэриер ары. Къулэе шыкъэхэр къыгъэлъэгъонхэр зыфежьэм, күшхъэфачьэм ыпэрэ Ѣэрэхъыр бгүнджеу аччым тифи, зэхигъэтэкъуагъ, ежьыри къефхэх пэтигъ. Щытыгъэхэр лъэшэу ыгъэшхынхэ ылъэкъыгъ, ау имашинэ зэришьжыщтим джы егупшысэшт.

Чэтыур зэлъа- шагъэ

Японием щыщ хъульфыгъэу Twitter зыфиорэ социалын хытыури зыгъэфедэрэм чэтыу гъешэгъоным исурэт къыригъэхъагъ. Урамым щилтэгъуагъ чэтыум ытхыцIэ нэмыкI чэ-тыум исурэт хэшхыхъагъ. Джы а сурэтир кIэтхэкю нэбгырэ 250000-мэ зэлэпахыгъ. Зэлшашэ зэрэхъугъэр ымшышIэу ежь чэтыур рэхьатэу мэпсэу.

Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр ИШЬИНЭ Сусан.

САМБО

Шъолъыр 36-рэ зэлуклагь

Урысыем самбэмкэ итурнирэу «Кубок двух морей-2017-рэ» зыфиорэр Кырым икъалэу Керчъ щыкыуагь. Къэралыгъом ишъолъыр 36-мэ ябэнаклохэз зэнэкъокъугъэх. Кырым ипсюкіэ къафалотагь.

Адыгэ Республикэм ихэшьлыгъэ команда хэт къэлэджаюхэм якуулайынгъэ дэгьюо къагъэлэгъуагь, хагъэунэфыкырэ чыпли 10 къыдахыгь.

Яонтэгъуэхэм ялъытыгъэу дышье медальхэр батыри 4-мэ къахыгь. Мэлгощ Адам, кг 31-рэ, Тыгъуж Тахир, кг 46-рэ, Лъеццэр Дамир, кг 60, Георгий Порфировыр, кг 72-рэ. Тибэнаклохэм, тренерхэр Гъомлэшк Алый, Хъакурынэ Да-бэхъу Адамэ, Хъакурынэ Да-

мир, Четыржк Алый тафэгушо. Нэхэе Адамэрэ, кг 55-рэ, Батышэ Джанболэтэрэ, кг 46-рэ, ятонэрэ чыплэхэр къыдахыгъэх. Илья Ивановыр, кг 31-рэ, Кобл Рэмэзан, кг 35-рэ, Цыккүшю Асхад, кг 55-рэ, Эльвин Зейналовыр, кг 84-рэ, ящэнэрэ чыплэхэр къафагъэшьошагъэх. Тренерхэр А. Нээтыжым, Щ. Мэрэтикъом, Д. Хъакурынэм, Н. Джарамекъом, Б. Акъущэм тафэраз.

Тибэнаклохэм пээшнэгъэ адьязыхаагъэхэм ашыщэу Хъакурынэ Дамир кызыэрхигъэшыгъэу, Урысыем ибэнэкю 500 фэдиз зэнэкъокъум хэлжэхагь. Купхэм апарэ ыкы иятонэрэ чыплэхэр къащыдээхыгъэхэм Урысыем иныбжыкэхэм якіэух зэлукэ-

хэхэу чьэпэыогъум и 5 — 8-м Владивосток щыклощхэм ахэлжээнхэу фитныгъэхэр ялэ хувьгъэх.

Сурэтим итхэр: Адыгэим ибэнаклохэу хагъэунэфыкырэ чыплэхэр Керчъ кыщызыхыгъэхэр.

ФУТБОЛ. ЯТЮНЭРЭ КУПЫР

Зыхыщтыр къэшэгъоштугъэп

«Зэкошныгъ» Мыекъуапэ — «Легион» Махачкала — 1:0.

Іоныгъом и 9-м Адыгэ республикэ стадионым щызэдешшагъэх.

Зыхыщагъэхэр: В. Шамара — Ростов-на-Дону, Д. Мезенцев, Р. Селезнев — Воронеж.

«Зэкошныгъ»: Марикода, Ахмедханов, Невидимый, Тагилов (Делэкъу, 90), Сечин (Ковалев, 86), Кадиев (Кадимов, 46), Къонэ, Бырлов, Кравченко, Іашэ (Оスマловский, 71), Негода (Кулаев, 46).

Къэлапчъэм іэгуор дэзыдзагъэр: Оスマловский — 75.

Зэлукэгъур заублэм, «Легион» бэрэ ыпэкэ кыильыщыгъ, гупчэм къикызэ, тиухумаклохэр къин ридзэхэу уахътэ къыхэкъыщыгъ. Тикэлэпчъэлтэу В. Марикодэ цыхъэшэгъуо ешэ-

щыгъ. «Зэкошныгъэр» теклоныгъэм нахь пэблэгъагь. Опыт зиэхэу А. Невидимэр, С. Сечинир тиешлаклохэм щысэ афхэу-щыгъэх, ау командэхэр къэлапчъэм бэрэ даоштыгъэхэп.

Т. Оスマловскэм «Легионым» икъэлапчъэм іэгуор дидзагь, 1:0-у «Зэкошныгъэм» зэлукэгъут төклоныгъэр къыщыдихыгь.

Пресс-зэлукээр

«Легионым» итренер шъхъаэу М. Алиевым кызыериуагъэмкэ, теклоныгъэр къыдахын ямурадыгъ, ау къэлапчъэм бэрэ дэуягъэхэп, «Зэкошныгъэм» иухумаклохэм ашлакынхэр къяхыльэкъыщыгъ. «Легионым» хэт ешлаклохэр Дагыстан щаплууэх. «Анжи» Махачкала, нэмэкі командэхэм зэпхынгъэ адьрялэп. Командэм иофыгъохэр еж-ејхырэу егъэцакіх.

«Зэкошныгъэм» итренер шъхъаэу Д. Поповым зэрэхигъэ-унэфыкыгъэу, тикомандэ кіэу аштагъэр бэ, ешлаклохэр зэнекъоху иным фэхэзээрхэп. Апарэ таакык 45-м хэлжээштхэм якынхэхин тренер шъхъаэм къехынхээхин, ешлаклохэм юф адишлэн фаеу елъытэ. Н. Къэжъарэр, А. Датхъужыр «Зэкошныгъэм» хэтыжхэх.

Кіэуххэр

Купэу «Кыбылэм» я 8-рэ ешлэгъухэр щыкыуагъэх, кіэуххэр зэфэтэхыссыжых.

«Краснодар-2» — «Спартак»

Вл — 1:0, «Анжи-2» — «Чайка» — 1:1, «Мэшыкъу» — «Биолог» — 0:1, «Афыпс» — «Динамо» — 3:1, «Армавир» — «Академия» — 2:0, «Черноморец» — «Спартак» Н — 0:0, СКА — «Ангушт» — 3:0.

Чыплэхэр

1. «Армавир» — 18
2. «Краснодар-2» — 18
3. «Афыпс» — 16
4. «Чайка» — 14
5. «Биолог» — 14
6. СКА — 14
7. «Ангушт» — 12
8. «Анжи-2» — 11
9. «Спартак» Н — 11
10. «Зэкошныгъ» — 10
11. «Черноморец» — 8
12. «Легион» — 8
13. «Мэшыкъу» — 7
14. «Спартак» Вл — 5
15. «Академия» — 3
16. «Динамо» — 2
17. «Кубань-2» — 0

Я 9-рэ ешлэгъухэр йоныгъом и 16-м ялэштых. «Зэкошныгъэр» Владикавказ щыуукэшт чыплэхэр командэу «Спартак».

Сурэтим итхэр: «Зэкошныгъэм» икъэлэпчъэлтэу Вячеслав Марикодэ ыпэкэ кыльыкыуати, іэгуор кыаэклихыгъ.

КІЭЛЭЦЫКУ-НЫБЖЫКІ ФУТБОЛЫР

Гъэхъагъэкэ фэтэлъэгъу

Къыблэм, Темир Кавказым футболымкэ язэнэкъокъу кіэухым фэкю. 2001-рэ ильесим къэхъуагъэхэ кла-эхэр командахэу зыхэтхэр мы мафэхэм зедешшэх.

Адыгэ Республикэм футболымкэ иеджаплэ икомандэу тренерэ Юрий Манченкэр зипащэр «Уралан» Элиста тикъалэ щыуукагь. Хъакіхэм 1:0-у теклоныгъэр къыдахыгъ. Ростов-на-Дону ыкыи Элиста якомандэхэр кіэух ешлэгъум щызэнэкъохуутых. Теклоныгъэр къыдэзыхырэр Урысыем ишъолъырхэм язэлукэгъухэм ахэлжээшт.

— Адыгэим икомандэ ящэнэрэ е ятонэрэ чыплэхэр къызэрэфагъэшьошштыр гъэхъагъэкэ фэтэлъэгъу, — къытиуагь спорт еджаплэм ипащэ игуадзэу Пэнешшу Мыхъамодэ.

Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТЫЛЬ Нурбай.

Зэхэзыщагъэр ыкыи къыдэзыгъэхэр:

Адыгэ Республикэм лъэпкэ Иофхэмкэ, Иэкыб къэралхэм ашы псэурэ тильэпкэгъухэм адьгырэ зэпхынгъэхэмкэ ыкыи къэбар жъугъэм иамалхэмкэ и Комитет Адрессыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэшыгъэр: 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр: приенмэр: 52-16-79,

Редакцием авторхэм къалихырэр А4-кіз заджэхэр тхъапхэу зипчагъэкіз 5-м емыхъухэрэр ары. Сатырхэм азыагуфы 1,5-рэ дэлхэр, шрифтэр 12-м нахь цыкунэу щытэл. Мы шапхъэхэм адьыштэрэ тхъагъэхэр редакцием зэкгээжкожых. E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщаушихытагъэр:

Урысыем Федерацием хэутын Иофхэмкэ, телерадиокъэтынхэмкэ ыкыи зэлтыгыкъэ амалхэмкэ и Министерствэ и Темир-Кавказ чылгээштэйнхэмкэ, Иэсикэ амалхэмкэ и ПИ №ТУ23-00916

Зыщаушихытагъэр ООО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

Зэкіэмкіи пчъагъэр 4352

Индексхэр 52161

52162

Зак. 2455

Хэутынм узчыкэлтэхэнэу щыт уахтэр Сыхъатыр 18.00

Зыщаушихытагъэр уахтэр Сыхъатыр 18.00

Редактор шъхъаїэр Дэрбэ Т. И.

Редактор шъхъаїэм игуадзэр Мэшлэкъо С. А.

Пшъэдэгъыж зыхыыре секретарыр Хъурмэ Хъ. Хъ.